

Lakkisienikartoitus Utajärven Olvassuon suojelualueella 2018

Hydrologia-LIFE (LIFE16NAT/FI/000583)

Katri Kokkonen

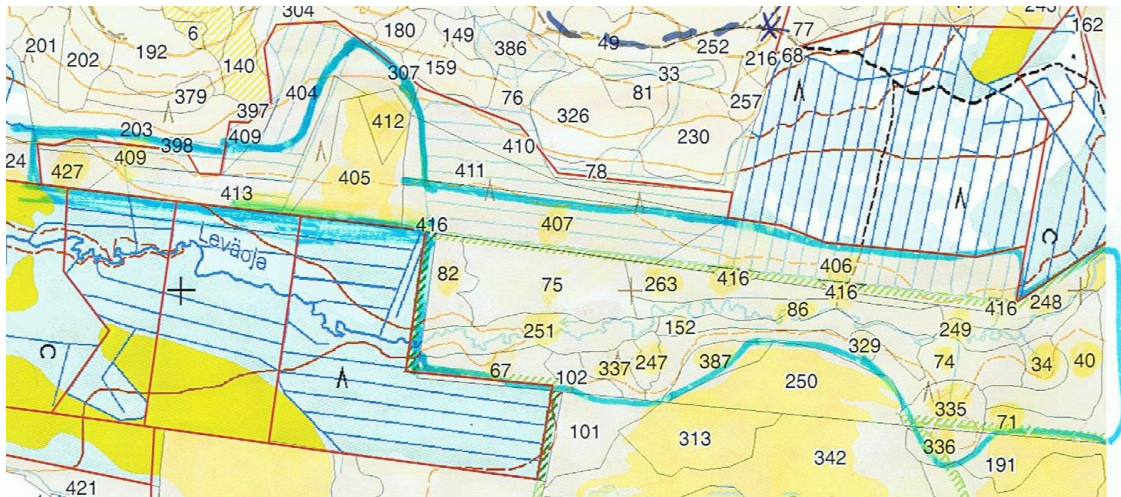
JOHDANTO JA MENETELMÄT

Kartoituksen tavoite ja tarkoitus

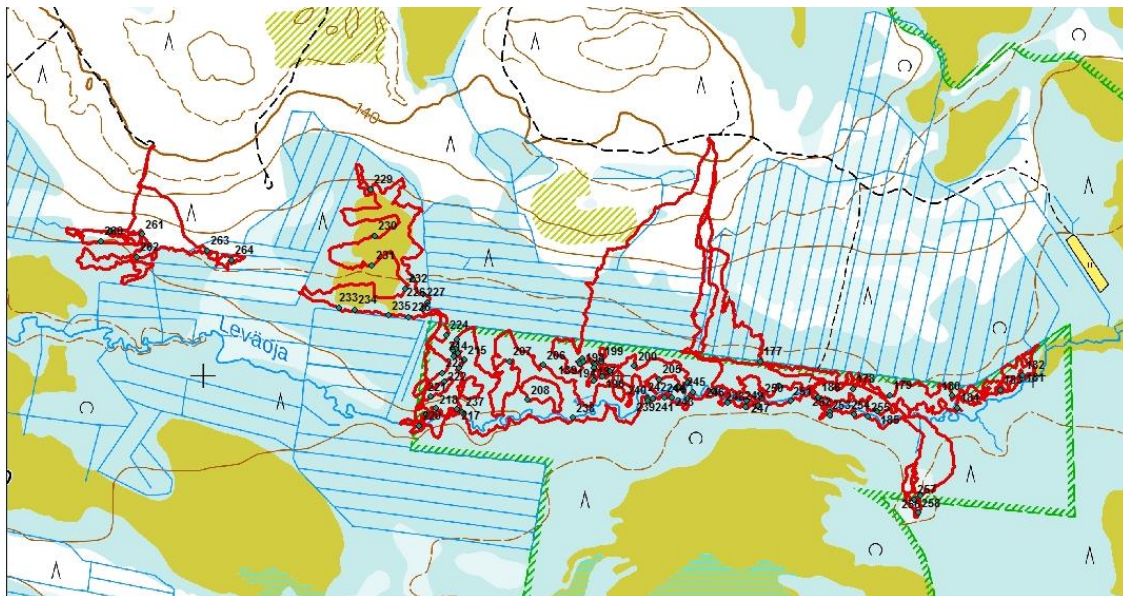
- Kartoituksen tavoitteena oli selvittää harvinaisten tai arvokasta elinympäristöä indikoivien suursienten, erityisesti helttasienten ja tattien, esiintymistä Utajärven Olvassuon suojelualueella. Raportin tuloksia hyödynnetään Natura2000-alueen ennallistamisen ja hoidon suunnittelussa ja toteutuksessa. Raportti on tuotettu EU:n LIFE-rahoituksen tuella Hydrologia-LIFE -hankkeessa.

Kartoituskohteet ja -menetelmät

- Kartoitusalue sijaitsi Leväsuon pohjoispuolella Leväojan ympäristössä (Kartta 1). Ohjeiden mukaan keskityin Leväojan pohjoispuoliseen osaan. GPS:n tallentamat kuljetut reitit näkyvät Kartassa 2.
- Kartoitin alueella sieniä 20.-22.8.2018 20 h. Sieniä esiintyi melko vähän.
- Merkitsin muistiin kohtaamiani tavallista harvinaisempia tai tunnistamattomia sieniä, rekisteröin niiden sijainnin GPS-laitteella (Garmin GPSmap 64), ja keräsin näytteitä. Lisäksi huomioin kasvillisuutta ja ojien tilaa.
- Kuivanäytteitä määritin mikroskoopilla, kirjallisuuden avulla, ja vertaamalla Turun yliopiston kasvimuseon kokoelmanäytteisiin. Muutamia näytteitä jäi tunnistamatta.
- Yleisyysarviot perustuvat teoksiin Suomen helttasienten ja tattien ekologia, levinneisyys ja uhanalaisuus (2005), Funga Nordica (2008), ja Sienet ja metsien luontoarvot (2014), sekä omaan kokemukseen.
- Merkittävimpien lajihavaintojen koordinaattitiedot on tallennettu Excel-taulukkoon.

Kartta 1. Kartoitusalue.

Kartta 2. GPS-laitteen jälkiloki pisteinen.

TULOKSET

Lajihavainnot

- Harvinaisia tai harvinaisehkoja lajeja löytyi vain muutamia. Merkittävimmät lajihavainnot ovat Taulukossa 1 ja Kartassa 3. Taulukon indikaattoriarvot viittaavat kirjaan Sienet ja metsien luontoarvot (von Bonsdorff ym. 2014). Alueelta löytyi yksi uhanalainen laji, taantunut nevamesisieni (*Armillaria ectypa*). Se kasvoi alueen keskellä kaukana ojista. Sen lähistöllä sijaitsi keskittymä muitakin harvinaisempia sieniä: harvinaisehko suippukaneliseitikki ja konnanrisakas, yleisehkö rahkarisakas kolmessa kohtaa sekä tunnistamaton pieni kärpässienilaji. Ympäristö oli melko vetistä ja ravinteikasta raatekasvustoineen. Muut merkittävimmät lajihavainnot keskittyivät luonnontilaisen kaltaisen Leväojan varteen, joka oli paikoin lähteistä. Siellä esiintyi joitakin arvokasta kosteikkoa tai luhtaa ilmentäviä lajeja: pajukkorisakas, tihkurisakas, nipukkarisakas ja tummajalkanääpikkä, sekä tunnistamaton *Mallocybe*-alasukun risakas lähteiköillä. *Mallocybe*-taksonomia on paljon kesken, mutta ryhmän lajit ovat yleensä melko harvinaisia kalkinsuosijoita. Ojitetut suot olivat monin paikoin harvennushakattuja eikä sieltä löytynyt harvinaisia sieniä.

- Alueella esiintyneitä yleisiä tai yleisehköjä lajeja olivat mm. *Hypholoma myosotis* (suolahokka, monia esiintymiä), *H. udum* (turvelahokka), *Lyophyllum palustre* (rahkakynsikäs), *Galerina paludosa* (suonääpikkä), *Entoloma nidorosum* (haisurusokas), *E. conferendum* (silorusokas), *Inocybe soluta* (lyhytitiörisakas), *I. lacera* coll. (polkurisakasryhmä), *I. mixtilis* coll. (mukularisakasryhmä), *I. napipes* (nuppijalkarisakas), *Lyophyllum palustre* (rahkakynsikäs), *Russula versicolor* (monivärihapero), *R. chloroides* coll. (vihersuppilohaperoryhmä), *R. foetens* (haisuhapero), *Cortinarius sommerfeltii* (sahramiseitikki), *C. stillatitius* (salolimaseitikki), *C. tubarius* (rämeseitikki), *Mycena megaspora* (mustahiippo), ja *Gomphidius roseus* (punanuljaska). Ojien lähellä kasvoi usein kangasrouskuja (*Lactarius rufus*).

Taulukko 1. Kartoituskohteen merkittävimmät lajihavainnot.

Tieteellinen nimi	Suomenkielinen nimi	Uhanal.lk	Muu status	Runsaus (esiintymät)
<i>Armillaria ectypa</i>	nevamesisieni	VU		1
<i>Russula sapinea</i>	neidonhapero		indikaattoriarvo IA3 harvinaisehko	1
<i>Inocybe saliceticola</i>	pajukkorisakas		IA3 harvinaisehko	1
<i>Russula atroglauca</i>	raudushapero		harvinaisehko	3
<i>Cortinarius croceoconus</i>	suippukaneliseitikki		harvinaisehko	1
<i>Inocybe bufonia</i>	konnarisakas		harvinaisehko	3
<i>Inocybe nematoloma</i>	tihkurisakas		IA2 yleisehkö	5
<i>Inocybe acuta</i>	nipukkarisakas		IA1 yleisehkö	1
<i>Phaeogalera stagnina</i>	tummajalkanääpikkä		IA1 yleinen	1
<i>Mallocybe</i> sp.			harvinainen?	3
<i>Amanita</i> sp.			harvinainen?	1

HOITO YM. SUOSITUKSET

- Ojitettujen soiden ennallistaminen vaikuttaisi todennäköisesti suotuisasti alueen sienilajistoon ja myös taantuneen nevamesisien säilymiseen. Länsipäässä ojan vieressä sijaitsi Karttaan 3 merkitsemäni lähde, minkä säilyminen lähiympäristöineen tulisi huomioida. Lähteestä valui luonnontilaisen kaltainen noro ojaan. Leväojan ympäristö ei vaadi ennallistamista.

KIRJALLISUUS

- von Bonsdorff, T., Kytövuori, I., Vauras, J., Huhtinen, S., Halme, P., Rämä, T., Kosonen, L. & Jakobsson, S. 2014: Sienet ja metsien luontoarvot. Norrlinia 27: 1-272.
- Hansen, L. & Knudsen, H. (toim.) 2008: Funga Nordica. Agaricoid, boletoid and cyphelloid genera. Copenhagen, Denmark.
- Salo, P., Niemelä, T., Nummela-Salo, U. & Ohenoja, E. (toim.) 2005: Suomen helttasienten ja tattien ekologia, levinneisyys ja uhanalaisuus. Kurikka.

